

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Національний авіаційний університет
 Юридичний факультет
 Кафедра конституційного і адміністративного права

УЗГОДЖЕНО

Декан ЮФ

 І. Сопілко

«03» 09 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

 Проректор

«11» 10 2021 р.

Система менеджменту якості

ПРОГРАМА
 навчальної дисципліни
«Правові спори в сучасній науці і практиці»

Галузь знань 08 Право
 Спеціальність: 081 Право
 Освітньо-наукова програма: Право

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредити в ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР / К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Денна	3	90/3	10	20	-	60	-	-	Екзамен 3с
Вечірня	3	90/3	10	20	-	60	-	-	Екзамен 3с
Заочна	3	90/3	6	4	-	80	-	-	Екзамен 3с

Індекс: РДФ-9-081/21-1.3.4

Індекс: РДФ-9-081/21-1.3.4

СМЯ НАУ РП 13.01.02-02-2021

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Правові спори в сучасній науці і практиці»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 13.01.02-02-2021
		стор. 2 з 10	

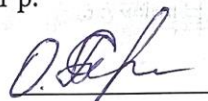
Робочу програму навчальної дисципліни «Правові спори в сучасній науці і практиці» розроблено на основі освітньо-наукової програми «Право», навчальних планів РДФ-06/02-081/21, РДФ-06/02-081/21 підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:
доцент кафедри конституційного і
адміністративного права

К.С. Токарева

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри конституційного і адміністративного права, протокол № 10 від «30» 08 2021 р.

Завідувач кафедри

О.А. Гусар

Програму навчальної дисципліни «Правові спори в сучасній науці і практиці» обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 081 «Право», (освітньо-наукова програма «Право») – кафедри господарського, повітряного та космічного права, протокол № 102 від 30.08.2021 р.

Завідувач кафедри

Л.С. Нецька

Гарант освітньо-наукової програми

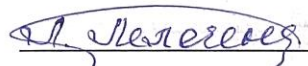

І.М. Сопілко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Юридичного Факультету, протокол № 7 від «09» 09 2021 - р.

Голова НМРР

В.М. Вишневецький

УЗГОДЖЕНО
Завідувач аспірантурою та
докторантурою

А.П. Лелеченко
«09» 09 2021 р

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.....	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	5
2.3. Тематичний план	7
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).....	7
2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	7
3.1. Методи навчання	7
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	9
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	9

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Правові спори в сучасній науці і практиці»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 13.01.02-02-2021
		стор. 4 з 11	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі права.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів знань щодо сутності та особливостей правових спорів у сучасній науці та практиці, вироблення у здобувачів вищої освіти (аспірантів) здатності розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності в галузі права, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики у сфері вирішення спірних правовідносин.

Курс спрямований на ознайомлення студентів з правовою природою правових спорів, механізмами їх врегулювання, а також формування знань про теоретичні та практичні основи вирішення спорів у різних галузях права.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- засвоєння сутності, особливостей і видів правових спорів, а також механізмів їх вирішення;
- вивчення основних підстав розмежування відносин приватноправового та публічно-правового характеру та змісту категорій юрисдикційних спорів;
- оволодіння знаннями щодо особливостей судового розгляду та вирішення правових спорів, які виникають у приватноправових і публічно-правових відносинах;
- набуття навичок застосування норм права у професійній діяльності, а також навичок позасудового врегулювання правових спорів.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

Відповідно до освітньої-наукової програми «Право», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

- формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і юридичного моделювання, наявні літературні дані;
- розробляти та досліджувати концептуальні, організаційно-правові моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів в юриспруденції, правозастосуванні та дотичних міждисциплінарних напрямках;
- планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, застосовувати сучасні методи наукометрії та лідерство під час реалізації наукових проектів;
- застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу юридичної інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи;

- розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти в галузі права, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та методологічні проблеми організаційно-правового характеру з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів;

- фахово виявляти й аналізувати зарубіжні й вітчизняні прогресивні технології вирішення правових спорів, юридичних конфліктів, та генерувати основні їх ідеї в науково-дослідну діяльність.

- глибоке знання спеціалізованих правових галузей за напрямом дисертаційного дослідження.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

Вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) здатність аналізувати та оцінювати правові конфлікти, ретроспективу їх виникнення і розвитку в юридичній науці і практиці, та здатність формулювати теоретично обґрунтовані моделі їх розв'язання;

2) володіння глибокими знаннями в галузі права за науковим напрямом дисертаційного дослідження:

- теорії та філософії права, порівняльного правознавства, історії права та держави;
- конституційного та муніципального права;
- цивільного права та цивільного процесу, сімейного права, міжнародного приватного права;
- господарського права, господарсько-процесуального права;
- трудового права, права соціального забезпечення;
- земельного права, аграрного права, екологічного права, природоресурсного права;
- адміністративного права і процесу, фінансового права;
- кримінального права та кримінології, кримінально-виконавчого права;
- кримінального процесу та криміналістики, судової експертизи;
- судоустрою, прокуратури та адвокатури;
- міжнародного права (публічного);
- інформаційного права, права інтелектуальної власності;
- права національної безпеки, військового права.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Правові спори в сучасній науці і практиці» базується на знаннях таких дисциплін, як «Методика та методологія наукових досліджень і викладання юриспруденції», «Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень» та інших.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля №1 «Правові спори в сучасній науці і практиці» який є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль №1 «Сучасні державно-правові механізми реалізації прав, свобод та інтересів людини»

Інтегровані вимоги модуля № 1. У результаті засвоєння навчального матеріалу навчального модуля № 1 студент повинен:

- **знати** особливості і види правових спорів, а також механізми їх вирішення;
- **володіти** системою знань щодо особливостей судового розгляду та вирішення правових спорів, які виникають у приватноправових і публічно-правових відносинах;
- **вміти** застосовувати норми права у професійній діяльності з метою позасудового врегулювання правових спорів.

Тема 1. Теоретико-правова характеристика категорії «правовий спір». Наукові погляди на сутність правового спору. Наукові підходи до співвідношення категорій «спір» і «конфлікт». Види правових спорів. Основні характеристики правового спору. Механізми вирішення правових спорів.

Тема 2. Види правових спорів. Наукові підходи до класифікації правових спорів. Особливості спорів, які виникають із відносин приватноправового характеру. Особливості публічно-правових спорів. Підстави розмежування відносин, що регулюються публічним і приватним правом.

Тема 3. Загальна характеристика спорів, які виникають із відносин приватноправового характеру. Правова природа спорів приватноправового характеру. Види цивільно-правових спорів. Майнові спори. Цивільні спори, що виникають із сімейних правовідносин. Спадкові спори. Поняття та класифікація трудових спорів. Спори щодо захисту прав інтелектуальної власності та інші цивільні спори.

Тема 4. Загальна характеристика публічно-правових спорів. Поняття публічно-правового спору. Суб'єкт владних повноважень як учасник публічно-правових спорів. Предмет публічно-правового спору. Види публічно-правових спорів. Співвідношення публічно-правового та адміністративно-правового спорів. Публічно-правові спори у юрисдикції адміністративних судів. Податкові спори. Митні спори.

Тема 5. Судовий розгляд спорів, які виникають із відносин приватноправового характеру. Цивільна юрисдикція при судовому розгляді цивільних справ. Особливості розгляду цивільних спорів, що виникають із сімейних правовідносин. Особливості судового розгляду трудових спорів. Вирішення житлових спорів у судовому порядку. Судові спори у сфері захисту прав споживачів. Судовий порядок розгляду і вирішення господарських спорів. Категорії юрисдикційних спорів.

Тема 6. Особливості судового розгляду та вирішення публічно-правових спорів. Компетенція адміністративних судів. Сутність і зміст юрисдикції адміністративних судів України щодо вирішення адміністративних справ. Проведення у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності. Судовий розгляд публічно-правових земельних спорів. Судовий розгляд спорів, пов'язаних з використанням та розпорядженням публічним майном. Судовий розгляд адміністративних справ, які виникають із податкових правовідносин. Митний спір як предмет адміністративного судочинства.

Тема 7. Альтернативні способи врегулювання правових спорів. Переговори як ефективний спосіб врегулювання спорів. Медіація в цивільно-правових спорах. Альтернативне вирішення трудових спорів. Медіація як альтернативний спосіб вирішення господарських спорів. Медіація у публічно-правових спорах. Альтернативне вирішення податкових і митних спорів. Третейське судочинство. Арбітрабельність спорів в Україні.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Правові спори в сучасній науці і практиці»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 13.01.02-02-2021
		стор. 7 з 11	

2.3. Тематичний план.

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Правові спори в сучасній науці і практиці»									
1.1	Теоретико-правова характеристика категорії «правовий спір»	3 семестр				3 семестр			
		12	2	2	8	12	1	1	10
1.2	Види правових спорів	12	2	2	8	11	–	1	10
1.3	Загальна характеристика спорів, які виникають із відносин приватноправового характеру	13	2	2	9	11	1	–	10
1.4	Загальна характеристика публічно-правових спорів	12	2	2	8	12	2	–	10
1.5	Судовий розгляд спорів, які виникають із відносин приватноправового характеру	13	–	2 2	9	13	–	1	12
1.6	Особливості судового розгляду та вирішення публічно-правових спорів	13	–	2 2	9	11	1	–	10
1.7	Альтернативні способи врегулювання правових спорів	14	2	2 1	9	12	1	1	10
1.8	Виконання домашнього завдання, контрольної (домашньої) роботи.	-	–	–	-	8	–	–	8
1.9	Модульна контрольна робота №1	1	–	1	-	-	-	-	-
1.10	Підсумкова семестрова контрольна робота	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього за модулем №1		90	10	20	60	90	6	4	80
Усього за навчальною дисципліною		90	10	20	60	90	6	4	80

2.4.1. Завдання на контрольну (домашню) роботу.

Контрольна (домашня) робота з дисципліни виконується у третьому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмій студента при вивченні дисципліни.

Теми рефератів та завдання для виконання практичної частини контрольної (домашньої) роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій, розроблених провідними викладачами кафедри.

Час, потрібний для виконання контрольної складає 8 годин самостійної роботи.

2.4.2. Перелік питань для підготовки до екзамену.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідними викладачами та затверджуються протоколом засідання кафедри та доводяться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Правові спори в сучасній науці і практиці»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 13.01.02-02-2021
		стор. 8 з 11	

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, роботі з навчальною літературою, аналізі та вирішенні задач з врегулювання та вирішення правових спорів.

3.2. Рекомендована література

Базова література.

Нормативні джерела

- 3.2.1. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
- 3.2.2. Господарський процесуальний кодекс України : Кодекс України від 06 листопада 1991 року № 1798-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56.
- 3.2.3. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України від 06 липня 2005 року № 2747-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35-36, № 37. Ст. 446.
- 3.2.4. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 31. Ст. 545.
- 3.2.5. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
- 3.2.6. Цивільний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 48. Ст. 436.

Основна література

- 3.2.8. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
- 3.2.9. Голубева Н. Ю. Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів : підручник. Фенікс, 2021. 344 с.
- 3.2.10. Господарський процес : навч. посіб. / за заг. ред. проф. В. А Кройтора. МВС України, Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2020. 328 с.
- 3.2.11. Ковалів М. В., Гаврильців М. Т., Стахура І. Б. Адміністративне судочинство : навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2014. 596 с.
- 3.2.12. Миронюк Р. В. Особливості судового розгляду окремих категорій адміністративних справ : навчальний посібник. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. 352 с.
- 3.2.13. Новіков Д. О., Лук'янчиков О. М., Жукова А. І. Індивідуальні трудові спори у питаннях і відповідях : навч. посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019. 136 с.
- 3.2.14. Петков С. В., Дрозд О. Ю., Дрозд В. Г. Цивільно-правові спори щодо права власності. Актуальне законодавство та судова практика. Центр учбової літератури, 2021. 460 с.
- 3.2.15. Якименко О. О. Майно подружжя. Судові спори : навчальний посібник. Консоль, 2017. 616 с.

Допоміжна література

- 3.2.16. Бринцев О. В. Правовий спір. Визначення поняття. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2001. № 14. С. 80-84.
- 3.2.17. Лихолат І. П. Правові конфлікти та правові спори: диференціація понять і особливості їх вживання. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 1. С. 52-55.
- 3.2.18. Черняхів І. Е. Поняття публічно-правового спору та його розмежування із

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Правові спори в сучасній науці і практиці»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 13.01.02-02-2021
		стор. 9 з 11	

суміжними поняттями «публічно-правовий конфлікт, державно-правовий конфлікт, адміністративно-правовий спір». *Приватне та публічне право*. 2018. № 2. С. 108-112.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 18.10.2021).

3.3.2. Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/> (дата звернення: 18.10.2021).

3.3.3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 18.10.2021).

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна/вечірня форма	Заочна форма навчання
	Модуль № 1	
	1 семестр	1 семестр
Виконання завдань на практичних заняттях	56×4 = 20	56×4 = 20
Виконання експрес-контрольної роботи	-	56×4 = 20
Відповідь на практичному занятті з основних питань (денна) Виконання контрольного (домашнього) завдання (заочна)	56×4 = 20	56×4 = 20
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	
Усього за модулем № 1	60	60
Екзамен	40	40
Усього за дисципліною	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку, яка в балах та за національною шкалою заноситься до відомості модульного контролю.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента.

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: *92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е* тощо.

4.7. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до академічної довідки про виконання освітньо-наукової програми.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				

Система менеджменту якості.
Робоча програма навчальної дисципліни
«Правові спори в сучасній науці і практиці»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 13.01.02-02-2021

стор. 11 з 11

Узгоджено